

SUOMEN ISLAM-SEURAKUNTA
F I N L A N D I Y A İ S L A M C E M A A T I
Järvenpäätoimikunta (Asis) 27.11.2015

SUOMEN ISLAM-SEURAKUNNAN SHAMALETDININ TILOJEN HISTORIAA

Käytettävissä olevien asiakirjojen perusteella laatinut Cingiz Safiulla

Lähteinä ovat olleet mm. Hämeen maakunta-arkisto¹ ja Järvenpään kaupungin rakennusvirasto².

Beshar Shamaletdinin huvila kuvattuna vuonna 2010. Huvilaan lieene lisätty ensin kuisti (veranta) ja sen jatkeeksi katettu porraskäytävä pihalle. Tämän kokonaisuuden kauneudesta voidaan olla useampaa eri mieltä. Pihapiiriin rakennettiin ajan mittaan navetta³-varastorakennus, kaksikerroksinen vuokratalo ja kaksi pientä asuintaloa. Vasemmalla toinen ”tataarirakennus” kuului Ymär Talus’ille. Rakennus on hieman ylisaneerattu ja on tiettävästi erinomaisessa kunnossa. Kuva Safiulla.

¹ Eero Salmio, Tietopalvelusihteeri/Informationstjänstsekreterare, Hämeenlinnan maakunta-arkisto/ Tavastehus land-sarkiv/Provincial Archives of Hämeenlinna, Aittatie 2, FI-13200 Hämeenlinna/Tavastehus Puh/Tfn/Phone 029 533 7159, +358 29 533 7159 www.arkisto.fi

² Berit Pylväinen, Tekninen neuvoja, Järvenpään kaupunki, Seutulantalon palvelupiste, Seutulantie 12, PL 41, 04401 Järvenpää, Vaihde (09) 27 191, suora (09) 2719 2880 berit.pylvainen@jarvenpaa.fi, www.jarvenpaa.fi

³ Shamaletdin piti 1950-luvulla navetassa yhtä lehmää. Se sai Järvenpään maatalousnäyttelyssä 1. palkinnon. Kirjoittaja oli isänsä ja sisarensa kanssa paikalla. Shamaletdin kertoi menestyksen salaisuudeksi sitä, että syötti lehmälle ”päramät-siä”

Sisällysluettelo

SUOMEN ISLAM-SEURAKUNNAN SHAMALETDININ TILOJEN HISTORIAA.....	1
1 KAUPAT JA SUOMEN ISLAM-SEURAKUNNAN SAANTO	3
1.1 Kauppa 1, kaupantekopäivä 3.9.1925	3
1.2 Kauppa 2, kaupantekopäivä 4.8.1927	3
1.3 Kauppa 3, kaupantekopäivä 10.5.1938	3
1.4 Suomen Islam-seurakunnan saanto	3
2 LAINHUUDOT	4
2.1 Tuusulan kärjäkunnan lainhuutoasiat 22.10.1938, 60§	4
3 RAKENNUSLUVAT	4
4 JÄRVENPÄÄN VANUHUOPATEHDAS O.Y. Tähti	4
4.1 Yhtiön tiedot	4
4.2 Pöytäkirja ylimääräisestä yhtiökokouksesta 19.5.1938	5
5 TILALLA K. 10 T. 10 R.N:o 1 ⁶²¹OLEVA RAKENNUS	5
5.1 Rahtukortti	5
5.2 Teksti kulttuurikirjasta	5
5.3 Huvilan rakentaminen	6
6 ARVIOINTI: AJETAANKO SHAMALETDININ HUVILAN SUOJELUA VAI PURKAMISTA.....	7
6.1 Lisätiedon hankkiminen huvilan historiasta ja tulevat toimenpiteet	7
7 BESHÄR SHAMALETDIN	7
8 LIITE 1. KUVIA SHAMALETDININ TILASTA 24.11.2015.....	8
9 LIITE 2. TYYPILLISIÄ TATAARIRAKENNUKSIA	11

1 KAUPAT JA SUOMEN ISLAM-SEURAKUNNAN SAANTO

1.1 Kauppa 1, kaupantekopäivä 3.9.1925

- kohde: K. 10 T. 10 niminen 0.00007 talonluvun ja 0.00012 manttaalin veroinen uutis-/perintötila R.N:o 1⁵⁰³ Tuusulan pitäjän Järvenpään kylässä
- Myyjä: Metsänhoitaja Anton Valter Westermarck⁴
- Ostaja: Järvenpään Vanuhuopatehdas O.Y. Tähti
- Kauppahinta: 14.000 mk

1.2 Kauppa 2, kaupantekopäivä 4.8.1927

- K. 10 T. 10 niminen 0.00003 osalukuinen ja 0.0006 manttaalin veroinen uutis-/perintötila R.N:o 1⁶²¹ Tuusulan pitäjän Järvenpään kylässä
- Myyjä: Metsänhoitaja Anton Valter Westermarck
- Ostaja: Järvenpään Vanuhuopatehdas O.Y. Tähti⁵
- Kauppahinta: 7.500 mk

1.3 Kauppa 3, kaupantekopäivä 10.5.1938

- kohde: K. 10 T. 10 niminen 0.00007 talonluvun ja 0.00012 manttaalin veroinen perintötila R.N:o 1⁵⁰³ Tuusulan pitäjän Järvenpään kylässä ja K. 10 T. 10 niminen 0.00003 osalukuiseen ja 0.0006 manttaalin veroinen perintötila R.N:o 1⁶²¹ Tuusulan pitäjän Järvenpään kylässä
- Myyjä: Järvenpään Vanuhuopatehdas O.Y. Tähti
- Ostaja: Kauppias Beshär Shamaletdin
- Kauppahinta: 21.500 mk.⁶

Kaupan allekirjoitti myyjän puolesta valtakirjalla asianajaja Sverker Karlson.

1.4 Suomen Islam-seurakunnan saanto

Beshär ja Ilhamiye Shamaletdin olivat testamentanneet tilat Suomen Islam-seurakunnalle.

Seurakunta sai lainhuudon tiloihin:

- Järvenpää/186, Järvenpää /401, K. 10.T.10 RN:O 1:503 186-401-1-503 ja
- Järvenpää/186, Järvenpää /401, K. 10.T.10 RN:O 1:621 186-401-1-621

25.9.1992 päivätyllä lainhuutotodistuksella. Todistuksen oli allekirjoittanut käräjätuomari Tarja Kukkonen.

Perusteena oli testamentti 8.10.1954.

⁴ Westermarck (1860-1929) omisti laajoja alueita Tuusulan pitäjän Järvenpään kylässä.

⁵ Ks. selvitystä myöhemmin tässä tarkastelussa

⁶ Vuoden 2002 hintatason mukaan vastaa 73.960 euroa.

2 LAINHUUDOT

2.1 Tuusulan kärjäkunnan lainhuutoasiat 22.10.1938, 60§

Tuusulan kunnan Järvenpään kylästä olevan kauppias Beshär Shamaletdiin asiamiehenä hovioikeuden auskultantti Nils Rein anoi päämiehelleen lainhuutoa K. 10 T. 10 nimiseen 0.00007 osalukuiseen ja 0.00012 manttaalin veroiseen perintötilaan R.N:o 1⁵⁰³ ja K. 10 T. 10 nimiseen 0.00003 osalukuiseen ja 0.0006 manttaalin veroiseen perintötilaan R.N:o 1⁶²¹, molemmat tilat Tuusulan pitäjän Järvenpään kylässä sekä antoi siinä tarkoituksessa oikeuteen seuraavat asiakirjat⁷:

- 1) valtakirjan: Liite 1§ 60
- 2) hakemuksen perusteena olevan kauppakirjan, joka oli varustettu 215 markan arvosta leimamerkeillä: Liite 2§ 60
- 3) pöytäkirjanotteen: Liite 3§ 60
- 4) virkatodistuksen: Liite 4§ 60
- 5) otteen kaupparekisteristä: Liite 5§ 60
- 6) otteen tämän ko:den lainhuudatusasiainpöytäkirjasta lokakuun 28 päivältä 1927, § 232, jonka kohdalla Järvenpään Vanuhuopatehdas O.Y. Tähti nimiselle yhtiölle oli myönnetty ensimmäinen ehdoton lainhuuto K. 10 T. 10 nimiseen 0.00007 talonluvun ja 0.00012 manttaalin veroiseen perintötilaan R.N:o 1⁵⁰³ Tuusulan pitäjän Järvenpään kylässä, minkä mainittu yhtiö syyskuun 3 päivänä 1925 tehdyllä kauppakirjalla neljäntoistatuhannen /14.000/ markan hinnasta ja muista ehtoja vastaan oli ostanut metsänhoitaja Anton Valter Westermarkilta.
- 7) otteen tämän ko:den lainhuudatusasiainpöytäkirjasta lokakuun 28 päivältä 1927, § 231, jonka kohdalla Järvenpään Vanuhuopatehdas O.Y. Tähti nimiselle yhtiölle oli myönnetty ensimmäinen ehdoton lainhuuto K. 10 T. 10 nimiseen 0.00003 talonluvun ja 0.00006 manttaalin uutistilaan R.N:o 1⁶²¹ Tuusulan pitäjän Järvenpään kylässä, minkä mainittu yhtiö elokuun 4 päivänä 1927 tehdyllä kauppakirjalla seitsemäntuhannenviidensadan /7.500/ markan hinnasta ja muita ehtoja vastaan oli ostanut metsänhoitaja Anton Valter Westermarkilta.
- 8) seuraavat kaksi maarekisteriotetta: Liitteet 6 ja 7 § 60.

3 RAKENNUSLUVAT

Kummastakaan arkistosta ei löytynyt minkäänlaista tietoa huvilaa koskevista rakennusluvista. Pylväisen mukaan syynä lienee se, että rakennuslupamenettely aloitettiin vasta 1950-luvulla.

4 JÄRVENPÄÄN VANUHUOPATEHDAS O.Y. TÄHTI

4.1 Yhtiön tiedot

Asianajotoimisto Sverker Karlsonin kauppaa varten hankkiman kaupparekisteriotteen mukaan yhtiöjärjestys oli vahvistettu 28.8.1925 ja yhtiö oli merkitty kaupparekisteriin 14.9.1926 numerolla 127336. Osakepääoma oli 60.000 mk, yhtiön kotipaikka Tuusulan pitäjä. Yhtiön hallituksen muo-

⁷ Nämä liitteenä Suomen Islam-seurakunnan jakelukappaleessa.

dostivat B. Shamaletdin puheenjohtajana ja toimitusjohtajana, Toivo Hämäläinen ja Ida Astikainen jäseninä.

4.2 Pöytäkirja ylimääräisestä yhtiökokouksesta 19.5.1938

Tässä kokouksessa, jossa ainoana osakkaana oli edustettuna kauppias Beshär Shamaletdin, pöytäkirjaa piti asianajaja Sverker Karlson. Kokouksessa päätettiin ”*yksimielisesti purkaa yhtiö ja siinä suhteessa hankkia vuosihaaste. Todettiin, ettei yhtiöllä ole tunnettuja velkoja.*”

Lisäksi päätettiin myydä yhtiön omistamat tilat:

- K. 10 T. 10 niminen tila R.N:o 1⁵⁰³ ja
- K. 10 T. 10 niminen tila R.N:o 1⁶²¹

Johtaja Shamaletdinille yhteensä 21.500 kauppahinnasta. Näin Beshär Shamaletdin osti itselleen hallitsemansa yhtiön aikanaan Anton Valter Westermarkilta ostamat tilat niiden hankintahintaan.

Kaupan vahvisti julkisena kaupanvahvistajana Helsingin I kaupunginviskaali Mikael Enbäck ja kaupanvahvistaja kutsumana todistajana oli helsinkiläinen konttoristi Margit Martin.

5 TILALLA K. 10 T. 10 R.N:O 1⁶²¹ OLEVA RAKENNUS

5.1 Rahtukortti

Tästä löytyi tietoa Järvenpään kaupungin Seutulantalon palvelupisteestä. Sen mukaan:

– Postiosoite:	Kinnarinpölkku 9, 04430 Järvenpää
– käyttötarkoitus:	yhden asunnon talot,
– käytössäolotilanne	tyhjillä
– kerrosala	90
– kerrosluku	2
– huoneistojen lukum.	2

5.2 Teksti kulttuurikirjasta

Tekninen neuvoja Berit Pylväisen lähettämästä kulttuurikirjaotteesta ilmenee seuraavaa:

“07.025 Samaletdinin huvila

Rakennus on valmistunut 1920-luvun puolivälissä⁸. Sen on rakennuttanut ensimmäinen⁹ Järvenpäähän muuttanut tataari B. Samaletdin, joka toimi myös rakennuksen suunnittelijana yhdessä urakoitsija Jalmari Lindbergin kanssa. Rakennus on ollut asuinkäytössä. Nykyisin sen omistaa Suomen Islam - seurakunta. Samaletdinin huvila on Järvenpään tataarirakennuksista erikoisin ennen kaikkea koristeellisen portaittain nousevan lasikuistinsa ansiosta¹⁰. Rakennus on säilynyt

⁸ Rahukortin mukaan 1.1.1930

⁹ Beshär Shamaletdin vai Hasan Kanykoff? Kirjassa ”*Koulujen kauppala, tämän vuosisadan Järvenpää*” (1953) Huseyin Sadik kirjoittaa: ”Tietävästi ensimmäisenä saapui Järvenpäähän herra B. Samaletdin v. 1925. Aivan samoihin aikoihin muutti myös tehtailija Kanykoff paikkakunnalle.”

¹⁰ Koristeellinen lasikuisti viittaa Terijoella esiintyneeseen suomalaiseen rakennustyyliin, ei perinteiseen tataarityyliin.

melko hyvin 1920-luvun varsin jugendhenkisessä ulkoasussa¹¹.

Rakennus on edustava esimerkki Järvenpään tataariasutuksesta, joka muodostaa seudullisesti merkittävän kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kokonaisuuden. Paikallisesti rakennus on merkittävä vanhimpana ja samalla myös erikoisimpana tataariyhdyksunnan rakennuksena. Yhdessä viereisen tataarien vuokratalon¹² kanssa se muodostaa pihapiirin, jossa on havaittavissa tataareille ominaisia itäisiä järjestelyperiaatteita. Samalla rakennus on olennainen osa Tataarimäen¹³ pientä ja tiivistä tataariyhdyksuntaa.

Rakennus on hirsirakenteinen¹⁴. Se on päässyt melko huonoon kuntoon; vedenpoistossa on puutteita, ikkunalaseja on rikki. Sekä ikkunat että julkisivu olisivat huoltomaalauksen tarpeessa.

Rakennus sijaitsee Kinnarin kaupunginosassa Tataarikujalla. Alue on vuonna 1985 asemakaavassa osoitettu asuinpienalueen korttelialueeksi (AP-5). Rakennuksen säilymiseksi tarvittaisiin pikaisia kunnostustoimenpiteitä. Rakennus alaa ei ole rajattu kaavassa. Rakennus tulisi suojella asemakaavamerkinällä arvokkaimpana tataarien asuinrakennuksena.

Maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä. Pienen, kulttuurisesti aluetta rikastavan yhteisön rakennukset liittyvät itsenäisyyden ajan alkuun.

5.3 Huvilan rakentaminen

Kulttuurikirjassa arvioidaan huvilan rakennusvuodeksi 1920-luvun puoliväliä, eli vuotta 1925. Kun tontti on hankittu loppuvuodesta 1927, voidaan olettaa, että rakennustyöt ovat alkaneet aikaisintaan keväällä 1928. Kun rakentaminen on kestänyt sen ajan käytännön mukaan noin vuoden, olisi se valmistunut vuoden 1929 puolella¹⁵. Näin Rahukortin aika, 1.1.1930 (mennessä?) pitänee hyvinkin paikkansa. Huvilarakennuksen suunnitteli Beshär Shamaletdin itse yhdessä urakoitsija Jalmari Lindbergin kanssa.

¹¹ Rakennus ei edusta perinteistä tataarikulttuuriälyä, mitä löytyy vieläkin mm. Tatarstanissa kylissä. Tässä on viitattu jugend-tyyliin, mikä lieneekin oikein.

¹² Vuokratalo puretti luvanvaraisesti huonokuntoisena, Järvenpään kaupungin Rakennustarkastaja, Lupatunnus 08-27-PI 5, Päätös 21.02.2008, §34, päättäjä: Ulla Tarpila, rakennustarkastaja.

¹³ Tataarimäki, aikaisemmin myös ”tattarinmäki” sijaitsee idempänä, noin kilometrin päässä Shamaletdinin alueesta. Tattarinmäellä asuivat lähes perätyt Nisametdinit, Ainetdinit, Nasretidinit, Celal Tashbulat ja jonkin aikaa (vuoden 1941 tienoilla) viimeisin talossa Safiullat ja mäki päättyi Huseyin Sadikin omistamaan kiinteistöön.

¹⁴ Rakennus on lautarakenteinen. Silloisen rakennustavan mukaisesti seinän muodosti: lautavuoraus, pahvieriste, sahanpuru, pahvieriste ja sisäpuolinen laudoitus. Eristeenä ollut sahanpuru kuivui ajan mittaan ja painui kasaan. Lämmöneristys heikkeni siten ajan mittaan. **(Tämä alaviite 14 lisätty 18.11.2015 tarkennuksena aikaisempaan.)**

¹⁵ Rakentamisesta vastasi kirvesmies muutaman apulaisensa kanssa. ”Porukka” saattoi tehdä samanaikaisesti useampaa rakennusta. Tyyliin kuului se, että kirvesmiesporukka teki sokkelit, rakennuksen rungon ja huoneet. Muurari teki hormit ja usein joka huoneeseen erilliset puulämmitteiset uunit. Sähköasentaja hoiti omat asennuksensa. Käymälä sijoitettiin ulkotiloihin. Rakennuksissa oli sisätiloissa yleensä pieni pesutila, jossa seinällä olevaan vesiasiaan tuotiin vesi. Likavesi kerättiin erilliseen sankoon ja poistettiin päivittäin. Kalle Vitikka (liikanimeltään ”Gorla”) oli tunnettu järvenpääläisen kirvesmies/talonrakentaja. Vitikka asui Sadikien naapurissa tien toisella puolella. Kirjoittajan isän rakennuttamaan kotitaloon lisätyn verannan piirsi rakennusmestari Rāshid Nasretidin.

Kun kulttuurikirjaotteessa korostetaan huvilan ja alueen kokonaisuuden liittymistä tataarikulttuuriin voidaan perustellusti kysyä, mikä on tataarikulttuuri¹⁶ tässä mielessä ja onko Shamaletdinin huvila todellisuudessa siitä esimerkki.

6 ARVIOINTI: AJETAANKO SHAMALETDININ HUVILAN SUOJELUA VAI PURKAMISTA

6.1 Lisätiedon hankkiminen huvilan historiasta ja tulevat toimenpiteet

Nyt tehtyjen tutkimusten valossa näyttää olevan lähes mahdotonta saada virallista lisätietoa rakentamiseen ja sen lupamenettelyyn liittyvistä asioista. Siksi on mielestäni nyt keskityttävä päättämään käsillä olevien tietojen perusteella, kumpi vaihtoehto on Seurakunnan kannalta edullisin ja ajallisesti käyttökelpoisin:

- Beshär Shamaletdinin huvilan purkaminen vai
- Sen täydellinen entisöiminen noudattaen suojeltavalle kohteelle asetettavia vaatimuksia.

Lisäksi on otettava kantaa siihen, lohkotaanko viimeksimainitussa tapauksessa huvilaa varten erillinen tontti vai sisällytetäänkö se mahdollisesti perustettavaan yhtiöön.

7 BESHÄR SHAMALETDIN

Beshär (Zeinubeshar) Cemaletdinin poika Shamaletdin syntyi Venäjällä Jandevishinskij Urazovkan kylässä 13.03.1889. Hänen vanhemmistaan ei ole enempää tietoa. Hän oli ammatiltaan kauppias ja tehtailija. Hänet tunnettiin myös liikanimellä ”fabrikant”, tehtailija joka viittasi hänen omistamaansa yhtiöön Järvenpään Vanuhuopatehdas O.Y. Tähti. Shamaletdin kuoli 08.10.1954 Järvenpäässä.

Shamaletdin oli avioliitossa Ida (Ilhamiye) Astikaisen (16.02.1897 - 01.10.1952) kanssa. Ida oli myös em. yhtiön hallituksen jäsen. Ida palasi Islamin uskoon ja noudatti sen tunnustusta kuolemaansa saakka.

Aviopari muistetaan Suomen Islam-seurakunnan piirissä hyvinä muslimeina ja hyväntekijöinä. He testamenttasivat pääosan huomattavasta omaisuudestaan Seurakunnalle.

Laati:

Cingiz Safiulla

Seurakunnan Järvenpää-toimikunnan jäsen

Jakelu:

- Suomen Islam-seurakunta/ talousasioiden toimikunta (kaikkine liitteineen)
- Järvenpää-toimikunnan puheenjohtaja (kaikkine liitteineen)
- Järvenpää-toimikunnan jäsenet (tarkastelu)

¹⁶ Ks. liite 2.

8 LIITE 1. KUVIA SHAMALETDININ TILASTA 24.11.2015

Tämän tarkastelun liitteeksi on lisätty valokuvia, jotka allekirjoittanut on ottanut Järvenpäässä Shamaletdinin tilalta 24.11.2015. Rakennuksen sisäkuviissa esiintyvässä irtaimistosta tiettävästi vain 1. kerroksen makuuhuoneen parisänky kuului Beshär Shamaletdinin jäämistöön. Muu irtaimisto kuuluneen veljenpoikansa perikunnalle ja/tai veljentyttarelleen, jotka ovat asuneet tiloissa¹⁷. Rakennus on ollut pitkään käyttämättömänä mm. tulisijat ovat käyttökelvottomat.

Shamaletdinin rakennus pohjoisesta katsottuna. Vas. kolme ikkunaa kuuluvat verantaan, jonka myöhempi asukas on pääosin muuttanut saunatiloiksi 1980-luvulla.

Alueella oleva toinen rakennus, entinen navetta ja vaja etelästä katsottuna. Rakennuksen kunto heikko, jopa sortumavaara olemassa. Pohjoispääty osittain avoin.

Näkymä sisäänkäynnistä (länneestä).

Eteinen, noin 3,5 x 2,5 m. Oikealta ovi ullakolle, takana vasemmalta ovi 1. kerroksen keittiöön.

Keittiö, 1. krs. suoraan eteisestä. Taustalla näkyy alakerran makuuhuone. Keittiökalusteet uusittu myöhemmän asukkaan toimesta.

Keittiö. Keittiön muutostyöt tehty n. 1980-luvulla Shamaletdinin veljenpojan toimesta. Mm. kaikki kaapistot uusittu.

¹⁷ Tapaamisessa 24.11.2015 Zeleha Samaletdin pyysi ilmoittamaan hänelle, milloin ko. tavarat tulee noutaa tiloista.

Alakerran keittiö, pesualtaat ym. säilytystilat

Makuuhuone 1. krs. Kaapistot uusittu.

Ruokailutilat 1. krs. Keittiöstä vasemmalle. Kalusto ei kuulunut Shamaletdinille.

Ruokailutilan vanha uuni. Ei käyttökunnossa!

Olohuone ruokailutilasta pohjoiseen. Kalusto ei kuulunut Shamaletdinille..

Olohuone ruokailutilasta pohjoiseen. Kalusto ei kuulunut Shamaletdinille. Oikealla ovi makuuhuoneeseen.

Saunatilat, jotka Shamaletdinin veljenpoika rakennutti verannan tiloihin 1970-80-luvuilla.

Saunan pesuhuone. Rakennuksessa ei alun perin ollut saunaa, vaan se sijaitsi siitä erillään.

Saunan sähkökiuas. Sauna on rakennettu 1970-80-luvulla, joten se ei kuuluut alkueräiseen rakennukseen.

Huonokuntoiset portaat johtavat alakerran eteisestä ullakolle, jossa on jossain vaiheessa asuttu. Portaita vastapäätä olevassa lautaseinässä ei ole eristeitä.

Ullakkotilojen tavaroita, jotka ovat kuuluneet myöhemmille asukkaille.

Ks. edellinen. Yläkerrassa on pääasiassa huonekaluja ja jopa romutavaraa.

Ullakkotilojen varastotilaa. Ajan tyylin mukaisesti sijoitettiin kattolaipioiden alle.

Ks. edellinen.

Eräs ullakon huoneista.

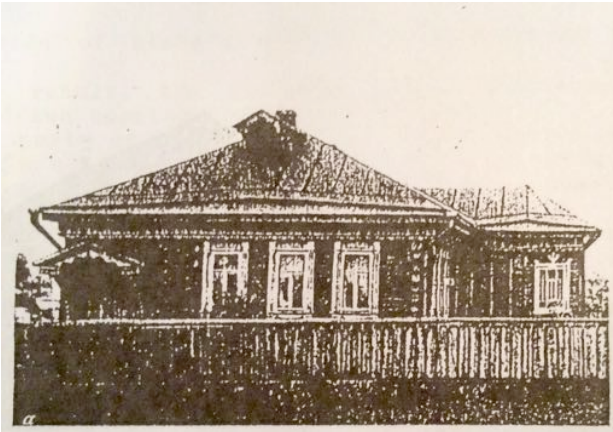

Vasemmalla sisäänkäynti. Taustalla ulkomaakellari.

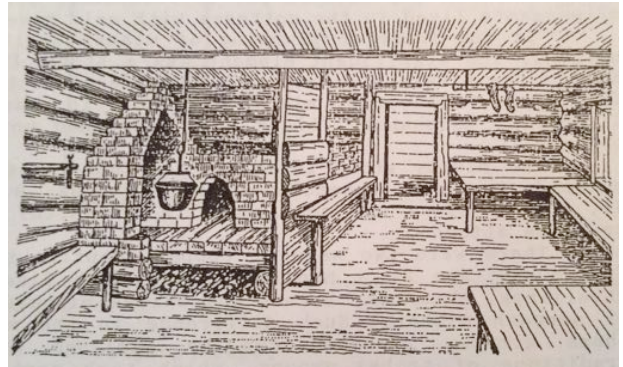
9 LIITE 2. TYYPILLISIÄ TATAARIRAKENNUKSIA

Liitteessä on lyhyesti kuvattu eräitä tyypillisiä tataarirakennuksia ja rakennuskokonaisuuksia.

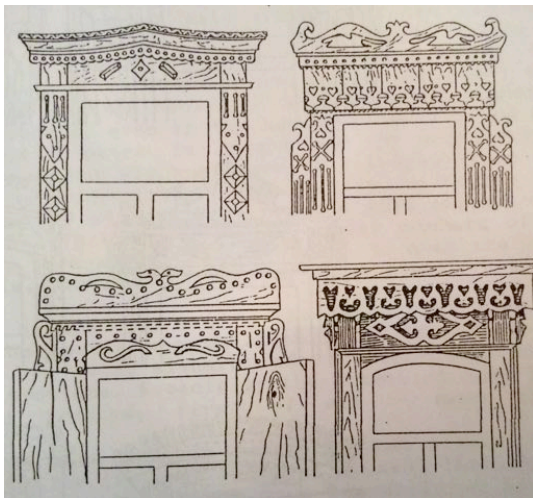
Kuvat osoittavat, ettei Shamaletdinin rakennuksilla ole yhtenäisyyttä tataarityyliin. Sen sijaan lukuisat järvenpääläiset 1920-40-luvuilla rakennetuista taloista muistuttavat huomattavasti mm. Terijoel-la esiintynyttä tyyliä. Tämä selittyy sillä, että Terijoelta aikaisemmin muuttaneiden lisäksi Talvi- ja Jatkosotien seurauksena satoja tuhansia suomalaisia joutui muuttamaan Karjalasta evakkona muualle Suomeen, varsin merkittävä osa näistä Järvenpäähän. Järvenpäähän siirrettiin myös lukuisia terijokelaisia rakennuksia. Tunnetuin näistä lienee ”Nahkalinna”, joka toimi Järvenpään yhteiskoulun oppitiloina¹⁸. Karjalaiset toivat mukanaan myös rakennuskulttuuriaan.

Tataaritalo tataarikylästä Venäjältä Gorkin alueelta. Koko piha-alue oli aidattu, mm. sisäänkäynti rakennukseen tapahtui pihan kautta, ei suoraan kadulta tai tieltä. Kuva 1.¹⁹

Tataarirakennuksen tupa Aktukovon alueelta Venäjältä. Pääosa Suomen tataareista on lähtöisin nimenomaan Aktuk'in kylästä. Myös Beshär Shamaletdin. Kuva 2.²⁰

Tyypillisiä tataarirakennuksen ulkoikkunakoristelua lähikuvana. Kuva 3.²¹

Tyypillinen terijokelainen talo. Yleensä näihin taloihin kuului veranta kuten tässäkin rakennuksessa. Verannan ikkunoiden yläosassa samantapainen koriste kuin Shamaletdinin talossa.

¹⁸ Kirjoittaja opiskeli muutaman vuoden Järvenpään yhteiskoulun Nahkalinnassa.

¹⁹ Kuva kirjasta R. G. Mukhamedova: *Tatar-Mishars Historical - Ethnological Investigation*, Publishing House ”Nauka”, Moskova 1972

²⁰ Kuva em. kirjasta.

²¹ Kuva em. kirjasta.